

Književnost i poezija u okviru nastavnih disciplina

Orijentacioni spisak knjiga koje je potrebno dati studentima (na izbor) da pročitaju uz napomenu da svaki predavač ima slobodu da ovaj spisak **dopuni**.

1. Herman Hese „*Demijan*“
2. Herman Hese „*Stepski Vuk*“
3. Fjodor Dostojevski „*Zapisi iz mrtvog doma*“
4. Fjodor Dostojevski „*Kockar*“
5. Meša Selimović „*Tvrđava*“
6. Ivo Andrić „*Na Drini Ćuprija*“
7. Petar II Petrović Njegoš „*Gorski vijenac*“
8. Aleksandar Leso Ivanović „*Izabrane pjesme*“
9. Ognjen Spahić „*Hansenova djeca*“
10. Tomas Man „*Budenbrokovi*“
11. Miguel de Servantes „*Don kihot*“
12. Ernest Hemingvej „*Starac i more*“
13. Sergej Jesenjin „*Izabrane pjesme*“
14. Miloš Crnjanski „*Roman o Londonu*“
15. Milorad Pavić „*Hazarski riječnik*“

Ovo je jedna od najznačajnijih aktivnosti na polju poboljšanja obrazovnog i komunikativnog niva naših studenata i saradnika! Što treba izbjeći na samom startu?

- Težnju ka savršenosti i sveobuhvatnosti! Početi sa nekim minimumom i postepeno (godinama) razvijati ovu aktivnost... (Iskustvo projekta „Ideje i karakter“)
- Shvatimo da ovo nije lektira, odnosno da ne treba da se organizuje po školskim principima, a to znači „prepričavanje“ pročitane knjige!

- Ne težiti cilju da UDG nadoknađuje ono što je student propustio (ako je) tokom života (nedovoljno pročitanih knjiga). Onemogućiti da neko dobije diplomu UDG-a, a da nije pročitao nekoliko književnih djela – iako to nije u sistemu školstva primarna uloga UDG-a!
- Izbjeći logiku: „Ovo se niđe ne radi!“... Naš model studija $S=z \cdot i^2$ ovo traži!... A traži i vrijeme u kome živimo!

Kako prići realizaciji ove aktivnosti?

- Startuje kao pilot-projekat! To znači, što jednostavnije i stvarati uslove da ideja „pusti korijene“... (Primjer: projekat „Ideje i karakter“)
- Na svakoj godini studija, u svakom semestru, izabrati **jedan ili dva** predmeta na kojima se ocjena 8 i više može dobiti samo u slučaju da student pročita i po određenoj metodologiji obradi neko književno djelo i to izloži u okviru „Književne debate“ koja se organizuje u okviru tog predmeta (vježbe), kao i kroz pitanja na ispitu, pitanja na usmenom!
- Koja djela treba preporučiti? Ipak, to bi trebalo najbolje da osjeti predmetni nastavnik, odnosno saradnik! Po pravilu, to treba da bude djelo koje idejom, duhom, rječnikom, koje je „blisko“ suštini tog predmeta. Npr. Tržište kapitala – „Kockar“ (Dostojevski)... Ekonomija – „Robinson Kruso“ (Defo)... Bezbjednost – „Uzorna ledina“ (Šolohov)... Politehnika – „Starac i more“... Kultura – naslovi: Stjepan Mitrov Ljubiša, Andrić, Selimović... Istraživanje – „Hansonova djeca“ (O. Spahić)... Naravno, treba pripremiti više knjiga i student bira jednu od njih. Među tim knjigama uvijek treba da ima i neka „laka i ne mnogo obimna“! Već sam izbor te „lake“ knjige od svakog studenta govori o njemu, njegovoj ambiciji i spremnosti da ulaže u sebe!

Od čega se plašim?

- Od kampanjske logike koja je prisutna i kod saradnika i kod nas profesora UDG! To znači da od samog početka projekat mora biti što obimniji, što zahtjevniji da se njim sve postići „sada i za vazda“... Ne! Potrebno je baštovanski pažljivo sijati i razvijati klice ovog projekta – postepeno, evolutivno, tolerantno, sa što većom dozom (osjećajem) slobode koju

student ima.¹ Viziju daljeg razvoja uvijek treba vezivati za konkretne uslove, za studenta sa načinom razmišljanja i shvatanjem obaveza koje su donijeli na UDG, za ukupne obaveze koje studenti imaju tokom dana i nedjelje...

- Plašim se od „dokazivanja“ saradnika i nastavnika kako su „pametni i književno obrazovani“ preko izbora knjiga i načina realizacije projekta, pa studente „udaviti“ sa nekim knjigama koje nijesu za taj uzrast, niti za ovu generaciju!... Ako „udavimo“ studenta našom „provincijalnom psihologijom“, znajmo da smo „udavili“ projekat, odnosno da podrivamo model studija UDG.
- Da dovoljno ne shvatamo da je ovo samo jedna od aktivnosti koju student ima, te da među njima ima i onih koji ovu aktivnost „ne mogu smisliti“. Zato treba ostaviti slobodu izbora – ovim se, npr. određuje visina ocjene. Svi koji žele ocjenu 8 i više, obavezni su!
- Svaki čas, svaku komunikaciju sa studentima treba iskoristiti da se promoviše ova aktivnost (a i sve ostale) i sami model $S=z \cdot i^2$. **Ništa ne nametati kao obavezu – a sve treba da tiho i nenametljivo postane „obaveza“!** Ovo podrazumijeva da svaki profesor i saradnik iskreno vjeruje u koristi koje student i sam UDG ima od realizacije ove aktivnosti!
- Naravno, imam i strah kako će studenti ovo prihvatiti. Zato je uvođenje, način promocije, generalno svih aktivnosti, veoma važan. Ipak, ukoliko mi, saradnici i nastavnici u to iskreno vjerujemo i ukoliko posvećeno priđemo njegovom sprovođenju – studenti će to osjetiti i lakše se i voljnije uključi! Ako mi u nešto ne vjerujemo – tada ne samo da druge ne možemo za to motivisati, već je to i licemjerno!
- Kad su studenti u pitanju, hrabri me naše iskustvo sa predmeta Ekonomija i razvoj, Istorija ideja, Sistemska analiza, na kojima su studenti biti **u obavezi** da pročitaju više književnih djela.
- „Što će mu književnost? On treba da zna računovodstvo!“... „Što će mu književnost, on studira Politehniku!“... „Zašto da gubi vrijeme, on studira Matematiku!“... Svi koji ovo pitanje postavljaju, makar u sebi, treba da dobro razmisle da li treba da nastave rad na UDG-u... Prije ili kasnije doći će do razlaza... UDG ulaže ne samo u **znanje**, već mora sve

¹ Nikada ne zaboravimo da je sloboda najveća unutar unaprijed poznatih pravila!

više ulagati u **Biće studenta** (ličnost, karakter, vrijednosni sistem, pogled na život, kultura ponašanja...).

Što je obaveza nastavnika i saradnika?

- Da su većinu knjiga koje preporučuju studentima – već pročitali ili će pročitati!
- Da rade na metodologiji „čitanja i prezentovanja“ knjige (izbjeci srednjoškolsku praksu)!

Obaveza studenata?

- Da već od prve godine (odnosno godine na kojoj je 2019/20. akademske godine) kupi svesku koja će biti posebno štampana sa UDG znako i nositi naslov: „Književnost me budi – poezija vodi ka istini“ ... To je sveska u kojoj bi se zapisivalo sve vezano za pročitane knjige i diskusije povodom knjiga tokom studija na UDG-u... Nakon diplomiranja, student bi imao „riznicu“ svojih ideja, riječi, likova, misli na jednom mjestu koja bi mu koristila i nakon studija (razni intervjui, govori, projekti, istraživanje, „zadržavanje forme“...). Studentima treba da „ugrađujemo“ viziju **dugog roka**, što, razumije se, u vremenu mekdonaldizacije nije lako... Na diplomskom radu (ili posljednjem ispitu), na završnom ispitu student treba da pokaže ovu svesku, ukoliko misli da diplomira ocjenom 8 i više!

Metodologija čitanja, obrade i prezentacije knjige

1. Ovdje bi se dale samo neke metodološke premise, koje bi doprinijele boljem razumijevanju ideje i knjige.
2. Svrha čitanja književnih djela i pjesama, nije, kao što sam i rekao, u „lektirskom prepričavanju“. Ono treba da doprinose sparivanju ideja književnog djela sa idejama, principima, činjenicama nastavnog predmeta, odnosno da student prepozna neke stručne ideje u samoj knjizi. Npr. diplomski rad na Ekonomiji razvoju: „Makroekonomske ideje u djelu „Na Drini ćuprija““; „Ideje liberalizma u djelima Meše Selimovića“ ... „Ideja nastanka svijeta i Njegoševa „Luča Mikrokozma““ ... „Ekonomska tranzicija i ideje u knjizi „Budenbrokovi““ ...

3. Da student na bazi čitanja književnog djela opiše ambijent, društvene, političke, socijalne prilike, odnosno da opiše vrijeme u kome je djelo nastalo. Nakon toga da uporedi to vrijeme i današnje vrijeme! Da li te ideje mogu biti prepoznate i u „našem“ vremenu?
4. Koje lične osobine glavnog lika, ličnosti, ili bilo koje ličnosti iz djela bi želio student da razvija kod sebe, a koje ne bi želio, koje bi promijenio... Zbog čega?
5. Što je bio glavni motiv autora djela da napiše djelo? Da li je djelo odraz autorovog života ili je to djelo rezultat njegove uobrazilje?
6. Koji je najveći uticaj djelo imalo na vrijeme u kom je nastalo? Da li takav uticaj knjiga ima, ili može imati, i danas?
7. Scena iz djela koja je studentu tokom čitanja izazvala najveće emocije, probudila osjećanja! Opisati scenu i opisati što se dešava u glavi, srcu i tijelu studenta dok je proživljavao događaj, susret, razgovor?
8. Zabilježiti 5 – 10 misli iz knjige, kao i najmanje 20 riječi koje se u toj knjizi koriste!
9. Registrovati i zapisati svoje ideje nastale tokom čitanja knjige (biznis ideje, turističke ideje, ideje posjete pozorištu, ideje da se pročitaju neke druge knjige...)
10. Svaki saradnik na bazi ovih i sličnih pitanja organizuje raspravu o pročitanim knjigama – u okviru vježbi! Ali i pregleda odgovore i zapisuje u svesci!

Svaki profesor, odnosno saradnik koji preporuči neko djelo treba da dostavi spisak Bibliotekarki UDG-a, koja će pribaviti 2-3 primjerka te knjige!